

Verksamhetsberättelse

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser läsår 2020/2021

Enheten för central elevhälsa

Anna Strand

2021-09-24

Dnr BGN 2021/202-69, GNN 2021/140-69

Innehåll

Inledning	3
Målsättning.....	3
Organisation och ledningsorganisation	4
Resurser	4
Verksamhetens innehåll och arbete	5
Hälsosamtal och vaccination.....	6
Psykologiskt arbete.....	7
Risikanalys.....	8
Nätverksmöten och samverkan	9
Egenkontroll och dokumentationsskyldighet.....	9
Utredning av avvikelser	10

Inledning

Den centrala elevhälsan i Täby består av professionerna skolläkare, skolsköterskor, psykologer och kuratorer. I enhetens uppdrag ingår att säkerställa elevhälsans medicinska, psykosociala och psykologiska professionsstöd och insatser.

Elevhälsans personal har under läsåret samlats för personalmöten vid två tillfällen. På grund av covid-19-pandemin ägde endast en träff rum under höstterminen 2020 och en under vårterminen 2021. Varje yrkesprofession har haft yrkesträffar en gång per månad samt kortare avstämningsmöten i digital form mer regelbundet under höst- och vårterminen.

Elevhälsans medicinska insatser regleras av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och socialstyrelsens riktlinjer, övriga delar av elevhälsans arbete styrs av skollagen (2010:800).

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. 2 kap. 25 § skollag.

Varje elev i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Varje elev i sameskolan ska erbjudas minst två hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller. Elever som avses i 27 § får vid behov anlita elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser. 2 kap. 27-28 § skollag.

Verksamhetsberättelsen ska ge ett underlag för fortsatt kvalitetsarbete och ska presenteras för vårdgivaren av verksamhetschef.

Målsättning

Elevhälsans arbete ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Elevhälsan som central verksamhet samt lokalt på skolorna ska bidra till att skapa miljöer som

främjar elevers lärande, utveckling och hälsa samt samverka med skolans pedagogiska personal i det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbetet på skolan. Elevhälsans yrkesgrupper samverkar med landstingets hälso- och sjukvård, socialtjänst och ungdomsmottagningar vid behov.

Den medicinska insatsen är en fortsättning på barnhälsovården och ska tillsammans med övriga elevhälsan stödja elevens utveckling mot utbildningens mål.

Skolsköterskans uppdrag är att genomföra hälsosamtal i årskurs ett, årskurs fyra, årskurs sex (hälsocheck) samt årskurs åtta. Vidare ska skolsköterskan följa upp bevakningar gällande specifika elever, delta i elevhälsoarbetet på skolan och erbjuda enklare sjukvårdsinsatser. En viktig förebyggande insats är vaccinering mot olika sjukdomar utifrån det allmänna vaccinationsprogrammet.

Psykologerna arbetar med insatser som i vissa fall lyder under hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) samt med arbetsområden utifrån andra rådande styrdokument och lagstiftning, såsom läroplan, allmänna råd och skollag.

Organisation och ledningsorganisation

Barn- och grundskolenämnden respektive gymnasie- och näringslivsnämnden är vårdgivare för den hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs av elevhälsans medicinska insatser i Täby kommuns skolor inom respektive nämnd. Vårdgivarens uppdrag är att säkerställa att verksamheten tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet. Verksamheten leds av verksamhetschef som har vårdgivaransvaret på delegation från vårdgivaren. Verksamhetschef leder samt sammankallar den medicinska ledningsgrupp som har det medicinska ledningsansvaret. Den medicinska ledningsgruppen består av skolläkare, samordnande skolsköterska och samordnande psykolog. Gruppen har avstämning kontinuerligt och träffas två gånger varje månad.

Rektor är ansvarig för skolans systematiska kvalitetsarbete och ska leda samt samordna elevhälsans insatser på skolan.

Resurser

Elevhälsan har under läsåret 2020/2021 haft 11 anställda skolkuratorer varav tio kuratorer har arbetat mot kommunens grundskolor och en grundsärskola. Under läsåret 2020/2021 har elevhälsan haft nio anställda legitimerade psykologer, åtta av dem har arbetat mot kommunens grundskolor och en mot gymnasiesärskolan. Inom elevhälsans medicinska insats har under läsåret 2020/2021 14 hel- och deltidanställda

skolsköterskor och två skolläkare varit anställda. De 14 skolsköterskorna och de två skolläkarna, som tillsammans arbetar en heltidstjänst, har arbetat mot 20 kommunala skolor, två kommunala särskolor och två fristående skolor i Täby kommun.

Skolsköterskornas mottagningar och psykologernas rum tillhandahålls av rektor och varierar i utformning. På några skolor delar skolsköterskan och psykologen rum med andra professioner inom elevhälsan. Den medicinska utrustningen är likvärdig på alla skolmottagningar.

Under läsåret 2020/2021 säkerställde elevhälsans medicinska insats stöd för elever på de kommunala skolorna och två fristående skolverksamheter samt Åva gymnasium. Under nästa läsår, 2021/2022, kommer elevhälsans medicinska insats inte att ge stöd till några fristående skolverksamheter med anledning av att skolorna valt att arrangera stödet på annat sätt. Avtalen avslutades den 15 augusti 2021.

Verksamhetens innehåll och arbete

Under läsåret har varje yrkesgrupp haft yrkesträffar en gång varje månad där fokus har legat på kollegialt lärande, verksamhetsutveckling, dokumentation, att säkerställa rutiner samt fortbildning. Därtill har fokus riktats på medarbetarnas arbetsmiljö under den pågående pandemin. Yrkesgrupperna har haft extern handledning som fortbildning vilken under hela läsåret 2020/2021 har skett digitalt. Under läsåret har metodboken för elevhälsans medicinska insats kontinuerligt reviderats och uppdaterats. Under föregående läsår systematiserades och utvecklades processen för enhetens egenkontroll. Arbetet har gett önskat resultat, det vill säga att kvalitetsgranskningen redovisas på ett sätt som bidrar till systematik, transparens och förbättringar. Under kommande läsår kommer detta arbete att utvecklas ytterligare för att stötta skolsköterskorna i arbetet.

Alla elevhälsans professioner deltar regelbundet i skolornas lokala elevhälsomöten vilka arbetar hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande på organisations-, grupp- och individnivå. Under läsåret 2020/2021 har kompetensutveckling skett utifrån skolans uppdrag och identifierade behov samt de lagar och förordningar som reglerar skolans verksamhet.

Elevhälsans enhetschef och elevhälsans professioner ingår i Täby kommuns centrala krisgrupp. Kristeamet består av enhetschef samt samordnande skolsköterska, kurator och psykolog som samtliga har erfarenhet av krisstöd och som stödjer kommunala samt fristående skolor i skolans lokala krishantering.

I skolsköterskornas individuella verksamhetsberättelser lyfts att läsåret har varit speciellt mot bakgrund av Coronapandemin. Det har dels uttryckts ett ökat behov av närvaro från elevhälsans och skolsköterskornas sida, och dels har det funnits ett behov av att hitta alternativa lösningar till hur man är närvarande.

Under vårterminen 2020 initierades en utredning av dåvarande chef för centrala elevhälsan som syftade till att utreda elevhälsans organisation och förutsättningar utifrån möjliga kvalitetsförbättringar samt organisatoriska förändringar.

I den framgick bland annat att ett behov av att ytterligare stärka de samordnande rollerna inom respektive yrkeskategori.

Man definierade även ett behov av att komplettera elevhälsan med kompetens inom logopedi varför en kommunlogoped nu är anställd som dels arbetar övergripande med utbildningsinsatser och språkplaner men som även finns tillgänglig för handledning och konsultation för kommunala och fristående skolor och förskolor.

Hälsosamtal och vaccination

Hälsosamtal genomförs i årskurs ett, fyra, sex (hälsocheck) och åtta. I årskurs fyra och åtta fyller eleven i en webbaserad elevhälsoenkät. Frågorna handlar om trivsel i skolan, livsstilsfrågor, arbetsmiljö och hälsa. Utifrån svaren i elevhälsoenkäten har skolsköterskan ett individuellt samtal med varje elev som utgår från frågor kring kost, sömn, skärmtid, fysisk aktivitet och ANDT (alkohol, narkotika, droger och tobak). Antal genomförda hälsosamtal i Täbys kommunala grundskolor, två särskolor och två fristående grundskolor uppgår till 2848 stycken.

Eleverna erbjuds följande vaccinering:

- Årskurs ett: mässling, påssjuka, röda hund (MPR).
- Årskurs fem: livmoderhalscancer (Gardasil 9).
- Årskurs åtta: difteri, stelkramp, kikhosta (dTp booster).

Elever som inte är fullständigt vaccinerade enligt det nationella vaccinationsprogrammet erbjuds av skolsköterskan att komplettera sina vaccinationer. Det kan röra sig om nyanlända elever som tillsammans med vårdnadshavare bjudits in till hälsobesök av skolsköterskan, utifrån det som framkommer under hälsobesöken ordinerar skolläkaren vaccinationer vid behov för att komplettera de vaccinationer eleven fått i sitt hemland. Antal vaccinationer utförda enligt individuell ordination uppgick till 139 stycken.

HPV, livmoderhalscancer i två doser har erbjudits alla flickor födda 2009, även pojkar födda 2009 har läsåret 2020/2021 erbjudits vaccination mot HPV enligt ändrat nationellt vaccinationsschema.

Antal vaccinationer:

- Gardasil (livmoderhalscancer), dos ett: 806 elever, dos två: 612 elever. 6 flickor har vaccinerats med dos tre, vilket ges när elev fyllt 15 år vid första dos.
- MPR (mässling, påssjuka, röda hund), 766 elever.
- dTp booster (difteri, stelkramp, kikhosta), 490 elever .
- Tetravac (stelkramp, polio, kikhosta, difteri) som kompletteringsvaccin, (exempelvis inom BVC men även nyinflyttade utlandsfödda), 66 elever.
- Polio, 2 elever.

Åva gymnasium har haft hälsobesök. 44 stycken individuella vaccinationer har genomförts:

- dTp booster, 13 elever.
- MPR, 6 elever.
- Tetravac, 2 elever.
- Gardasil, 5 elever.

Samtliga skolsköterskor deltar regelbundet i skolornas lokala elevhälsoteam enligt rutin på skolan och deltar på regelbundna möten avseende till exempel elevers hälsa, skolfrånvaro samt medverkar i skolans hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande insatser.

Psykologiskt arbete

Under läsåret har psykologerna i elevhälsan i Täby kommun genomfört 113 bedömningar inför remisser gällande neuropsykiatrisk frågeställning. 6 remisser har psykologerna skickat direkt till BUP. 4 remisser har skickats till logoped för vidare utredning och ytterligare 6 remisser har skickats till andra instanser, såsom exempelvis Habiliteringen.

9 remisser gällande psykisk ohälsa har skickats till olika mottagningar för Första linjens psykiatri. Därtill har flertalet vårdnadshavare i kontakt med psykologerna i elevhälsan

också blivit hänvisade att på egen hand genom så kallad egenanmälan söka stöd till sina barn hos Första linjens psykiatri för psykisk ohälsa. Detta då ett upparbetat samarbete finns mellan psykologerna inom den centrala elevhälsan och de tre Första linjemottagningarna som är geografiskt placerade i kommunen.

Psykologerna har sammantaget genomfört 27 psykologutredningar inom Täbys grundskolor under läsåret och haft individuella samtalskontakter med 112 elever och med 170 vårdnadshavare i varierande omfattning.

Psykologgruppen i Täby kommun har bidragit med pedagogisk psykologi i flertalet kontakter med personal inom skola. Den större delen av arbetet som psykologer i skolan genomför består i handledning av personal och konsultation till enskilda lärare, enskild skolpersonal samt till skolpersonal i grupp. Därtill har delar av psykologerna som ingår i kristeamet varit involverade i krishantering utifrån behov på kommunala och fristående skolor och förskolor i Täby kommun. Dessa insatser inkluderar bland annat kontakt med personal och samtal med elever.

Samtliga psykologer deltar regelbundet i skolornas lokala elevhälsoteam och deltar på regelbundna möten, samverkar med externa instanser och deltar i skolans hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande insatser på organisations-, grupp- och individnivå.

Risakanalys

I ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete gällande de medicinska och psykologiska insatserna i elevhälsan framgår rutiner för att identifiera, analysera och bedöma risker i verksamheten. Här innefattas rutiner för tillämpning av metoder som behöver förändras och att säkerställa att medarbetare har den kompetens som krävs för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet. Alla medarbetare inom elevhälsan rapporterar till enhetschef vid situationer som kan innebära en risk för den enskilde eller att patientsäkerheten åsidosätts. Verksamhetschef tillsammans med den medicinska ledningsgruppen gör tillsammans en bedömning och beslutar om åtgärder.

Utifrån kompetensutvecklingsbehov har skolsköterskor och/eller psykologer deltagit i följande fortbildningar:

- Handledning yrkesgruppsvis en gång varje månad.
- Fortbildning om förändringar i dokumentationssystemet Prorenata.
- Nätverksträffar för Prorenata, gällande administratörer.
- Fortbildning i nya rutiner i den medicinska metodboken.

- Gemensam kompetensutveckling för skolsköterskorna. Skolsköterskorna har under 2020/2021 deltagit i kompetensutveckling inom hjärt- och lungräddning, barnkonventionen, våld i nära relationer, sekundär traumatisering och rökning samt deltagit i Ung i Roslagen, BRIS, Barnhälsodagar och EYE center. Under vårterminen 2021 har de också deltagit digitalt på skolsköterskekongressen under två dagar.
- Gemensam kompetensutveckling för psykologer. Psykologerna har under 2020/2021 deltagit i Ung i Roslagen samt genomgång av barnkonventionen.
- En skolläkare deltog på skolläkardagarna och har presenterat innehållet för övriga inom elevhälsans medicinska insats samt deltagare inom medicinskt ledningsansvar.

Nätverksmöten och samverkan

Skolsköterskorna, skolläkare och/eller psykologerna har under läsåret haft nätverksmöten med Barnhälsan i Täby, BUP, UMO, Första linjen, mottagande för nyanlända och Ungdomsmottagningen. Samordnande psykolog och samordnande skolsköterska har under läsåret deltagit i nätverksträffar inom Storstockholm utifrån sin yrkesprofession. Enhetschef för centrala elevhälsan har deltagit på BUS-möten och på samverkansmöten i arbetsgruppen för främjande och förebyggande insatser för barn och unga i Täby med målsättning att minska och förebygga droganvändning bland barn och unga samt implementera ett drogförebyggande arbete.

Samverkan är viktigt för att kunna säkerställa att vårdrutiner och överenskommelser sker utifrån riktlinjer från SKR och Region Stockholm. Elevhälsan samarbetar med skolpersonal och övriga professioner inom skolans elevhälsoteam kring elever med särskilda behov. Samverkan har vid behov skett med vårdnadshavare eller god man och andra vårdinstanser och/eller myndigheter.

Utvecklingsområde inför nästa läsår är samverkan med verksamhetsområde kultur och fritid där flera gemensamma aspekter identifierats kring hur verksamheterna kan samverka i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet angående barn och ungas hälsa.

Egenkontroll och dokumentationsskyldighet

Egenkontroll av verksamheten genomförs varje läsår, där ingår:

- Personalresurser.

- Lokaler och dess utrustning.
- Journaldokumentation.
- Remisshantering.
- Läkemedelshantering.
- Vaccinationsrutiner.
- Mottagningsrutiner.
- Hälsobesök.

Samordnande skolsköterska ansvarar för underhåll av medicintekniska produkter och samordnande psykolog ansvarar för psykologiskt testmaterial. På uppdrag av verksamhetschef genomförs kvalitetsgranskning av den digitala elevhälsojournalen regelbundet under året och återkoppling till medarbetare sker vid behov och under en yrkesträff.

Patientsäkerhetsberättelser arbetades fram i början av 2021 av verksamhetsansvarig enhetschef i samarbete med samordnande skolsköterska och samordnade skolpsykolog enligt patientsäkerhetslagen (2010:659). Patientsäkerhetsberättelse presenterades för vårdgivaren under mars månad.

Skolsköterskornas individuella verksamhetsberättelser, där de dokumenterat åtgärdande, främjande och förebyggande arbete som utförs inom elevhälsans medicinska insats och inte regleras av socialstyrelsens riktlinjer, har bidragit till en ökad medvetenhet kring dokumentation och journalföring. För att öka möjligheterna till systematiskt kvalitetsarbete kommer dessa kontinuerligt utvecklas. Detta med syfte att tydligare kunna utvärdera och ta ut relevant information för analys på aggregerad nivå av skolsköterskans hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete.

Utredning av avvikelser

Verksamhetschef ansvarar för avvikelshantering och enligt rutin för avvikelser rapporteras detta i kommunens digitala system, KIA. Resultatet gällande avvikelser redogörs i patientsäkerhetsberättelsen som lämnas till vårdgivare efter varje kalenderår. Under läsåret 2020/2021 rapporterades 11 avvikelser gällande elevhälsans medicinska insatser och 4 avvikelser gällande elevhälsans psykologiska insatser.

Täby 2021-09-24

Anna Strand, enhetschef central elevhälsa